

reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden, idet retten ligestillede undersøgelse af containeren, der var under forsendelse, med åbning og undersøgelse af en forsendelse (brevåbning), jf. retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 4. Retten afviste derimod at tillade politiets undersøgelse efter reglerne om ransagning.

5.2. Forslaget i handlingsplanen

I handlingsplanen foreslås det, at der gennemføres lovgivning om politiets adgang til hemmelig ransagning og beslaglæggelse.

Der henvises herved til, at hemmelig ransagning kan være af afgørende betydning for efterforskningen bl.a. af grove narkotikasager eller alvorlige voldssager. Det findes derfor vigtigt, at der fortsat er mulighed for, at politiet i særlige tilfælde kan gennemføre hemmelig ransagning.

5.3. Strafferetsplejeudvalgets betænkning om ransagning

Strafferetsplejeudvalget afgav i 1989 betænkning nr. 1159/89 om ransagning under efterforskningen. I betænkningen foreslås en ændring af de gældende regler om ransagning i retsplejelovens § 759 og kapitel 73. Ved forslaget opstilles ændrede betingelser for adgangen til at foretage ransagning og nye regler om kompetencen til at træffe bestemmelse om ransagning samt om fremgangsmåden ved ransagning. Endvidere indeholder betænkningen forslag til lovregulering af adgangen til ransagning på områder, der ikke er udtrykkeligt reguleret ved de gældende regler, herunder ransagning uden umiddelbar underretning (hemmelig ransagning).

I det følgende gennemgås forslagene i Strafferetsplejeudvalgets betænkning, herunder også udvalgets forslag om ransagning uden umiddelbar underretning.

5.3.1. Afgrænsning af ransagning

Ransagning beskrives af Strafferetsplejeudvalget som et straffeprocessuelt tvangsindgreb, hvorved der i strid med husfreden eller privatlivets fred foretages undersøgelser af nogens bolig, øvrige husrum, andre lokaliteter, gemmer, andre genstande, dokumenter, papirer og lignende. For at ransagningen kan karakteriseres som et straffeprocessuelt indgreb forudsættes det, at formålet med indgrebet skal være et led i politiets efterforskning eller i øvrigt foretages som et led i politiets strafforfølgning og kriminalitetsbekæmpelse.

Der er ikke fastlagt en præcis nedre grænse for, hvilke indgreb der må karakteriseres som ransag-

ning. Omfattet er dog kun sådanne indgreb, som uden særlig lovhjæmmel ville være strafbare. Undersøgelser, som enhver lovligt kan foretage eller som vedrører lokaliteter eller genstande, som er frit tilgængelige for politiet, er således ikke omfattet af reguleringen, jf. betænkningen s. 42-45.

Om afgrænsningen overfor andre straffeprocessuelle indgreb henvises til betænkningen s. 39-42.

Det fremgår bl.a. heraf, at begrebet ransagning også omfatter undersøgelse af f.eks. elektroniske medier, der på samme måde som papirer er egnede til at være bærere af et meningsindhold. Det vil således være ransagning, hvis man aflæser en diskette, der findes under en ransagning, eller oplysninger, der er lagret i hukommelsen på en computer. Det anses også for ransagning at afspille en besked, der tidligere er indtalt på en telefonsvarer.

Derimod vil aflytning af korrespondancen mellem en sigtets computer og en computer et andet sted eller aflytning af en telefonsamtale være et indgreb i meddelelseshemmeligheden, der er reguleret ved reglerne i retsplejelovens kapitel 71.

Mange offentligtretlige love, f.eks. toldlovgivningen, momslovgivningen, miljølovgivningen m.v., hjemler vedkommende forvaltningsmyndighed adgang til at skaffe sig oplysninger, herunder ved undersøgelse af fast ejendom, ved undersøgelse af regnskaber, forretningsbøger, korrespondance m.v. eller ved prøveudtagning. Sådanne administrative tvangsindgreb, som foretages af en forvaltningsmyndighed som led i myndighedens kontrol inden for sit sagsområde, er ikke omfattet af reglerne i retsplejeloven, uanset om politiet yder bistand til gennemførelsen. Heller ikke forvaltningsmæssige indgreb, som foretages af politiet, f.eks. politiets tilsyn med våbenhandlere, er omfattet af reglerne i retsplejeloven. Der henvises i øvrigt til betænkningen s. 45-47.

5.3.2. Systematik for reguleringen

Strafferetsplejeudvalget har med udgangspunkt i grundlovens § 72 om boligens ukrænkelighed foretaget en opdeling af ransagninger i to kategorier efter indgrebets intensitet. Betingelserne for at foretage ransagning og kompetencereglerne er udformet på grundlag af denne sondring, således at der som udgangspunkt stilles strengere krav til de mest byrdefulde ransagninger (første kategori) end til mindre byrdefulde ransagninger (anden kategori).

Kategori 1 – de mest byrdefulde indgreb – omfatter de ransagninger, som beskrives i grundlovens § 72, og ransagninger, der må ligestilles hermed. Kategori 1 omfatter således ransagning af boliger og andre husrum, herunder f. eks. kontorer, værksteder, beboelseskøretøjer og kahytter. Endvidere omfatter